

ชื่อเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการให้สินเชื่อธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง

Title The factor influencing to credit lending of the medium-sized Commercial banks in Thailand

ชื่อผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมพงษ์ มหิงสหพันธ์
คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
E-mail: somphong1963@gmail.ac.th
นายอรรถพล แก้วเพ็ชร
เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ
คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
E-mail: aek_aek08@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการให้สินเชื่อธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางของไทยในช่วงปี 2548-2552 โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ที่เป็นประเภทอนุกรมเวลา (Time Series Data) และเป็นข้อมูลรายไตรมาสตั้งแต่ปี 2548-2552 ซึ่งเก็บรวบรวมจากธนาคารแห่งประเทศไทย โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจะเป็นการสร้างแบบจำลองในรูปของสมการถดถอยเชิงเส้นหลายตัวแปร (Multiple Linear Regression) ซึ่งในการวิเคราะห์จะใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square Method : OLS) เพื่อประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของแบบจำลอง รวมทั้งตรวจสอบปัญหาสหสัมพันธ์ของค่าคาดเคลื่อน (Autocorrelation)

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง ได้แก่ ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง (DEP), ปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง (BO), อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ (MLR) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการให้สินเชื่อธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือน (FDR) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง และเนื่องจากบางช่วงเวลาที่ศึกษา ธนาคารพาณิชย์ไทย ไม่ได้มีการปรับเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยนโยบายของคณะกรรมการนโยบายการเงินแต่อย่างใด เพราะสภาพคล่องส่วนเกินในระบบธนาคารพาณิชย์ยังอยู่ในระดับสูง จึงทำให้ไม่จำเป็นต้องปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยเงินฝากเพื่อดึงเงินเข้าสู่ระบบธนาคารพาณิชย์ ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมอยู่ในระดับทรงตัว ในขณะที่ปริมาณเงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลางขยายตัวอย่างต่อเนื่องถึงแม้จะมีปัญหาทางด้านการเมืองภายในประเทศก็ตาม

คำสำคัญ: สินเชื่อ ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง

Abstract

The purpose of this paper is to study the factor influencing to credit lending of the medium-sized banks in Thailand between 2005 and 2009. This research uses the analysis of the secondary data. The source of data collection was a range of time series data from the quarterly reports of the Bank of Thailand between 2005 and 2009. The research method is the ordinary least square method (Hereafter OLS) in order to analyze the collected data. After all process of data analysis is done, it will enable to build the model of multiple linear regression in order to evaluate the coefficient value of the model, including investigation of autocorrelation.

The study found that the factors influencing to credit lending of the medium-sized banks are the volume of deposit of the medium-sized bank (DEP), the volume of borrowing of the bank (BO), the minimum lending rate (MLR) of the bank. These three factors mentioned are correlated positively and correspondingly with the volume of credit lending of the bank. However, the fixed-deposit rate (FDR) has an inverse correlation with the volume of credit lending. As a result of this study, in a certain period, the medium-sized banks did not make the adjustment of their interest rate, although the Monetary Policy Committee of the Bank of Thailand had been telling them to do so. In other word, the medium-sized banks did not follow the policy of the adjustment of interest rate. This is because the level of excess liquidity in the commercial banks reached high level. Therefore, at that time, the banks had thought that that was not necessary for them to raise the deposit interest rate in order to inject more money into banks, while the lending interest rate was steady. The volume of credit lending in the medium-sized banks in Thailand has been increasing, although Thai economy has been confronting with the political crisis.

Keywords : credit, medium-sized commercial banks

บทนำ

การที่จะทำให้ประเทศมีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจให้เจริญก้าวหน้า จุดหมายที่สำคัญคือ การทำให้เศรษฐกิจมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ โดยการขยายตัวของเศรษฐกิจจำเป็นต้องอาศัยการลงทุนภายในประเทศและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้อัตราการจ้างงาน และผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) สูงขึ้น ทั้งนี้การลงทุนดังกล่าว ต้องอาศัยปัจจัยด้านเงินทุนเป็นปัจจัยสำคัญ เนื่องจากปัจจัยเงินทุนเป็นปัจจัยที่ทำให้การประกอบธุรกิจในสาขาต่าง ๆ เป็นไปอย่างต่อเนื่องและคล่องตัว ซึ่งในระบบโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศ สถาบันการเงินนับเป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจในการระดมเงินทุนโดยทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างภาคการออม(Saving sector) และภาคการลงทุน(Investment sector) ผ่านการดำเนินธุรกรรม การรับฝากเงิน และการให้สินเชื่อเป็นหลัก ปัจจุบันสถาบันการเงินที่นับว่ามีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศมากที่สุดคือ ธนาคารพาณิชย์

ธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันทางการเงินที่อยู่ภายใต้การดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทยโดยธนาคารพาณิชย์แบ่งออกเป็นธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ซึ่งจะแบ่งตามปริมาณสินทรัพย์รวมของธนาคารพาณิชย์¹ ซึ่งธนาคารพาณิชย์แต่ละขนาดมีปริมาณการให้สินเชื่อดังนี้

ตาราง ปริมาณการให้สินเชื่อธนาคารพาณิชย์ไทยแบ่งตามขนาดในปี 2552 (ไตรมาส)

ธนาคารพาณิชย์	ปริมาณสินเชื่อปี 2552				รวม
	ไตรมาสที่ 1	ไตรมาสที่ 2	ไตรมาสที่ 3	ไตรมาสที่ 4	
ธนาคารขนาดใหญ่(4 แห่ง)	1,113,647	1,109,276	1,113,162	1,128,590	4,464,675
ธนาคารขนาดกลาง(4 แห่ง)	415,457	402,263	409,071	421,004	1,647,795
ธนาคารขนาดเล็ก(5 แห่ง)	115,930	109,854	111,116	117,714	454,614

ที่มา ธนาคารแห่งประเทศไทย www.bot.or.th

(หน่วย: ล้านบาท)

จากตารางพบว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่จะมีปริมาณการให้สินเชื่อเท่ากับ 4,464,675 ล้านบาท ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางเท่ากับ 1,647,795 ล้านบาท และธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กเท่ากับ 454,614 ล้านบาท และยังพบว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่มีปริมาณการปล่อยสินเชื่อมากกว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง ถึง 63.09 % (จากการคำนวณ) แต่ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางก็มีปริมาณการปล่อยสินเชื่อมากกว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางถึง 72.41% (จากการคำนวณ) ซึ่งจากงานวิจัยในอดีตพบว่าปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยขึ้นอยู่กับปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ สัดส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวมของธนาคารพาณิชย์ และสัดส่วนดอกเบี้ยรับต่อสินทรัพย์รวมของธนาคารพาณิชย์ได้แก่ งานวิจัยของวัลลภา โรจน์พนรัตน์ (2546) และ อำนวย วรรณวงศ์ (2534) ทั้งนี้การให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ยังอยู่ภายใต้เงื่อนไขและการดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งภายใต้ปัจจัยการให้สินเชื่อเดียวกันแต่ปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารแต่ละขนาดแตกต่างกันมากและธนาคารพาณิชย์แต่ละขนาดมีวิธีการอย่างไรในการกำหนดการให้สินเชื่อเพื่อที่จะสามารถเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาดและสามารถก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำได้

ดังนั้นในครั้งนี้อย่างยิ่งได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ โดยเลือกศึกษากลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง เนื่องจากกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางเป็นกลุ่มที่มีส่วนแบ่งทางด้านสินเชื่อรวมรองลงมาจากกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่และมากกว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางมีปัจจัยอะไรในการพิจารณาการให้สินเชื่อเพื่อเพิ่มปริมาณสินเชื่อให้ก้าวทันธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่และเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาดจากธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กได้ ซึ่งผลจากการศึกษายังสามารถที่จะนำไปเป็นแนวทางในการควบคุมปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้สินเชื่อให้อยู่ในระดับและสัดส่วน

¹ ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ คือ ธนาคารที่มีส่วนแบ่งตลาดของสินทรัพย์รวมตั้งแต่ร้อยละ10 ขึ้นไปของสินทรัพย์รวมธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง คือ ธนาคารที่มีส่วนแบ่งตลาดของสินทรัพย์รวมตั้งแต่ร้อยละ3 แต่ไม่ถึง ร้อยละ 10 ของสินทรัพย์รวมธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ และ ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก คือ ธนาคารที่มีส่วนแบ่งตลาดของสินทรัพย์รวมต่ำกว่าร้อยละ3 ของสินทรัพย์รวมธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ (ธนาคารแห่งประเทศไทย www.bot.or.th)

ที่เหมาะสม ตลอดจนเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายสินเชื่อให้มีความสอดคล้องกัน เพื่อให้การให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยมีประสิทธิภาพและสามารถขยายฐานลูกค้าสินเชื่อให้มีปริมาณเพิ่มขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงลักษณะการดำเนินงานทางด้านกรให้สินเชื่อและหลักการพิจารณาการให้สินเชื่อที่มีคุณภาพ เพื่อเป็นการป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดจากความไม่แน่นอนของภาวะเศรษฐกิจ
2. ทำให้ทราบว่าปัจจัยใดบ้างที่มีผลกระทบต่อกรให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรให้สินเชื่อ รวมทั้งการควบคุมการปล่อยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยได้ในอนาคต

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อกรให้สินเชื่อได้มีขอบเขตของการศึกษาเฉพาะธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับระบบการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง ซึ่งในปี 2552 ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางประกอบด้วย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารธนชาติ จำกัด (มหาชน) โดยใช้ข้อมูลเป็นรายไตรมาสตั้งแต่ปี 2548-2552 เป็นเวลา 5 ปี

วิธีการวิจัย

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ที่เป็นประเภทอนุกรมเวลา (Time Series Data) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้
 2. การวิเคราะห์ข้อมูล จะเป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยการสร้างแบบจำลองในรูปของสมการถดถอยเชิงเส้นหลายตัวแปร (Multiple Linear Regression) เพื่อให้ทราบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อกรให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง ซึ่งในการวิเคราะห์จะใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square Method : OLS) เพื่อประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของแบบจำลองโดยใช้ข้อมูลเป็นรายเดือน
 3. แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา
- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจะใช้แบบจำลองในการศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อกรให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง โดยใช้ข้อมูลเป็นรายเดือนระหว่างปี 2548 – 2552 ซึ่งแบบจำลองที่ใช้แสดงได้ดังนี้²

² ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปริมาณการให้สินเชื่อ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ประกอบด้วย 1.เงินสดสำรองตามกฎหมาย 2.ดัชนีอุตสาหกรรม 3.ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน

$$\text{LOAN}_T = a_0 + a_1\text{DEP}_T + a_2\text{BO}_T + a_3\text{MLR}_T + a_4\text{FDR}_T + e$$

โดยที่

$$\text{LOAN}_T = \text{ปริมาณเงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง (ล้านบาท)}$$

$$\text{DEP}_T = \text{ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง (ล้านบาท)}$$

$$\text{BO}_T = \text{ปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง ที่กู้ยืมทั้งในและต่างประเทศ (ล้านบาท)}$$

$$\text{MLR}_T^3 = \text{อัตราดอกเบี้ยเงินกู้เฉลี่ย (ร้อยละ)}$$

$$\text{FDR}_T = \text{อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือน (ร้อยละ)}$$

แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

1. ทฤษฎีแห่งการแสวงหากำไรสูงสุด (Profit Maximization Theory)

ทฤษฎีแห่งการแสวงหากำไรสูงสุดนี้มีการประยุกต์มาจากทฤษฎีกำไรของ เดวิด ริคาร์โด มีความเห็นว่าธนาคารพาณิชย์เป็นหน่วยเศรษฐกิจที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหากำไรสูงสุด (Maximize Profit) เช่นเดียวกับธุรกิจอื่น ๆ ซึ่งการถือสินทรัพย์ และหนี้สินที่เหมาะสมเพื่อให้ได้กำไรสูงสุดนั้นจะอยู่ภายใต้เงื่อนไขต่าง ๆ เช่น สินทรัพย์ที่ธนาคารพาณิชย์ถืออยู่ ซึ่งสินทรัพย์เหล่านี้สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. สินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ (Earning Assets) ได้แก่ เงินให้กู้ยืม และการลงทุนในหลักทรัพย์ประเภทต่าง ๆ
2. สินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Earning Assets) ได้แก่ เงินสดสำรองตามกฎหมาย (Required reserve) และเงินสดสำรองส่วนเกิน (Excess Reserve)

การศึกษาพฤติกรรมในการจัดสรรสินทรัพย์ของธนาคารนั้นมักจะมีข้อสมมติที่ว่าธนาคารพาณิชย์จะต้องมีการปรับตัวในการถือครองสินทรัพย์ และหนี้สินให้มีความเหมาะสมอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สอดคล้องกับภาวะการณ์ทางการเงินที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น อัตราดอกเบี้ย อุปสงค์ของเงินกู้ และนโยบายการเงินที่ใช้โดยธนาคารกลาง เป็นต้น ในกรณีที่ธนาคารกลางใช้มาตรการทางการเงินด้วยการซื้อหลักทรัพย์ในตลาดอันมีผลทำให้ธนาคารพาณิชย์มีเงินสดสำรองทั้งหมด (Total reserve) ของตนเพิ่มขึ้น ตลอดจนสัดส่วนของสินทรัพย์ประเภทที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้สูงขึ้นไปจะมีผลต่อการขยายสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ และนอกจากนี้ในการจัดสรรสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ยังขึ้นอยู่กับต้นทุนของการให้กู้และผลตอบแทนของสินทรัพย์นั้น ๆ ด้วยซึ่งถือเป็นการจัดการสินทรัพย์ใหม่เพื่อให้ได้มาซึ่งกำไรสูงสุด โดยสามารถพิจารณาฐานะการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ได้จากบัญชีงบดุลของธนาคารพาณิชย์ เพราะงบดุลจะแสดงฐานะของหนี้สินอันเป็นแหล่งเงินทุนเพื่อใช้ในการดำเนินงาน และแสดงลักษณะของสินทรัพย์อันเกิดจากการดำเนินงานของธนาคาร

³ MLR เป็นตัวแปรที่แทนด้วยอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางโดยคิดเฉลี่ยมาจาก

1. อัตราดอกเบี้ยเงินเบิกเกินบัญชี (MOR) สูงสุดและต่ำสุด
2. อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้ารายใหญ่ชั้นดี (MLR) สูงสุดและต่ำสุด
3. อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้ารายย่อยชั้นดี (MRR) สูงสุดและต่ำสุด

งบดุลด้านสินทรัพย์จะประกอบด้วยรายการที่สำคัญ 4 รายการ คือ เงินสดและเงินฝากธนาคารอื่น หลักทรัพย์ลงทุน การให้กู้ยืมและการให้เครดิต และสินทรัพย์อื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์นั้นเป็นแหล่งใช้เงินทุนที่ธนาคารพาณิชย์ที่ได้รับผลตอบแทนสูง แต่ก็สินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงสูงเช่นเดียวกัน

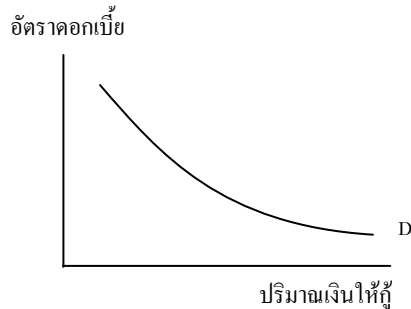
งบดุลด้านหนี้สิน มีรายการสำคัญ 4 รายการคือ เงินฝาก เงินกู้ยืม หนี้สินอื่น ๆ และบัญชีเงินกองทุน ซึ่งเงินฝากแต่ละประเภทมีอัตราการหมุนเวียนของเงินฝากแตกต่างกัน ยิ่งอัตราการหมุนเวียนของเงินฝากมากก็จะทำให้เงินนั้นมีผลต่อปริมาณสินเชื่อทางลบ อีกรายการคือเงินกู้ยืม ธนาคารพาณิชย์สามารถกู้ยืมได้จากสถาบันการเงินในประเทศโดยกู้ยืมจากเงินสดสำรองส่วนเกินของธนาคารอื่นตลอดจนกู้ยืมจากต่างประเทศ เพราะอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าจึงมีผลทำให้การขยายตัวของสินเชื่อเพิ่มขึ้น ส่วนบัญชีเงินกองทุนจะเป็นจำนวนเงินที่ประกันความปลอดภัยให้แก่ผู้ฝาก ดังนั้น ถ้าธนาคารพาณิชย์มีสัดส่วนเงินกองทุนต่อ สินทรัพย์เสี่ยงสูง ธนาคารพาณิชย์ก็สามารถที่จะปล่อยสินเชื่อที่เป็นสินทรัพย์เสี่ยงได้มากขึ้น ดังนั้นทั้ง 4 รายการ ทางด้านหนี้สินจึง นับเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญ ที่มีผลกระทบต่อสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์

2. ทฤษฎีปริมาณให้เงินกู้ (Loan able Fund Theory)

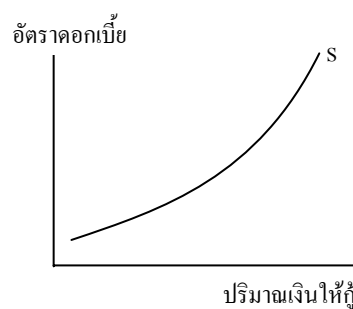
ทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้นี้ได้มีการพัฒนาแนวคิดมาจากทฤษฎีอุปสงค์และอุปทานโดยอดัม สมิท ซึ่งได้นำตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเป็นจริงของระบบเศรษฐกิจ มาให้ประกอบการวิเคราะห์และได้มีความเห็นว่า อัตราดอกเบี้ยโดยแท้จริงแล้วไม่ได้จ่ายเพื่อการออม แต่เป็นการจ่ายสำหรับการให้กู้ ดังนั้นอัตราดอกเบี้ย จึงถูกกำหนดโดยอุปสงค์ต่อเงินกู้ (Demand for loan able funds) และอุปทานของเงินให้กู้ (Supply for loan able funds)

ในด้านอุปสงค์ต่อเงินกู้ที่สำคัญ ได้แก่ การลงทุน และการถือเงินไว้ในมือ ซึ่งการถือเงินชนิดนี้อาจมีค่าเป็นลบ โดยทั่วไปแล้วผู้ขอกู้มักจะพอใจที่จะกู้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ ดังนั้นเส้นอุปสงค์ต่อเงินกู้จะลาดลงจากซ้ายไปขวา เมื่อกำหนดให้แกนตั้งแสดงอัตราดอกเบี้ย และแกนนอนแสดงจำนวนเงินที่ขอกู้ แสดงว่า ณ ระดับอัตราดอกเบี้ยสูง ความต้องการถือเงินกู้จะมีน้อยและเมื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำลง ความต้องการถือเงินกู้จะมีมาก ซึ่งสามารถแสดงเส้นอุปสงค์ต่อเงินกู้ (ภาพที่ 1)

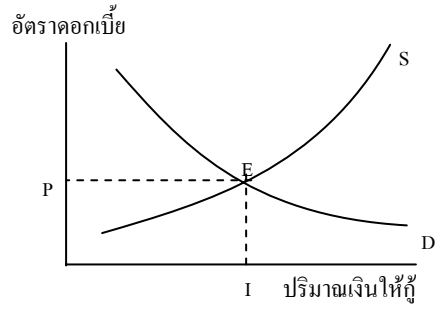
ภาพที่ 1 ลักษณะของเส้นอุปสงค์ต่อเงินกู้

ภาพที่ 2 ลักษณะของเส้นอุปทานต่อเงินกู้

ภาพที่ 3 อัตราดอกเบี้ยดุลยภาพของการให้กู้

ส่วนเส้นอุปทานของเงินให้กู้นั้นหมายถึง เงินให้กู้ทั้งหมดในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง แก่ผู้บริโภค รัฐบาล และองค์กรธุรกิจ ปกติถ้าอัตราดอกเบี้ยต่ำ ความต้องการให้กู้จะมีน้อย และถ้าอัตราดอกเบี้ยสูง ความต้องการให้กู้จะมีมาก เส้นอุปทานของเงินให้กู้จะมีลักษณะลาดลงจากซ้ายไปขวาล้ายกับเส้นอุปทานของสินค้าและบริการ (ภาพที่ 2)

อุปสงค์และอุปทานของเงินให้กู้ยืมจะเป็นตัวกำหนดระดับอัตราดอกเบี้ยดุลยภาพโดยจะเกิดขึ้น ณ จุดตัดกันของเส้นอุปสงค์ต่อเงินกู้และอุปทานของเงินให้กู้ และอัตราดอกเบี้ยนี้จะเป็นอัตราที่เหมาะสมที่เกิดจากการให้กู้ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่ง ณ จุดนี้จะแสดงถึงปริมาณอุปสงค์เท่ากับปริมาณอุปทาน (ภาพที่ 3)

อย่างไรก็ตาม อัตราดอกเบี้ยดุลยภาพในตลาดแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน เนื่องจาก สภาพการแข่งขัน ลักษณะของอุปทานเงินให้กู้ และระยะเวลาในการให้กู้เงินไม่เท่ากัน ดังนั้น อัตราดอกเบี้ยดุลยภาพของแต่ละประเภทการกู้ยืมจะแตกต่างกันและมีได้หลายอัตรา ซึ่งอัตราดอกเบี้ยในตลาดต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพที่อุปทานของเงินให้กู้และอุปสงค์ต่อเงินกู้ในระยะนั้น ๆ เท่ากันพอดี ถ้ามีอัตราดอกเบี้ยใดที่ผิดไปจากอัตราดอกเบี้ยดุลยภาพ ภาพดังกล่าวก็จะมีเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านอุปสงค์และอุปทานของเงินกู้จนกระทั่งอัตราดอกเบี้ยปรับเข้าสู่ดุลยภาพ

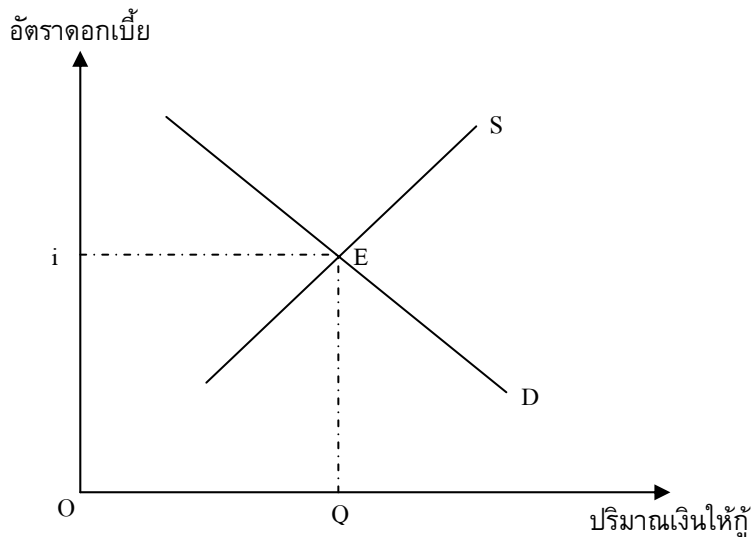
3. ทฤษฎีความพึงพอใจแห่งเวลา (Time Preference Theory) หรือทฤษฎีการออม-การลงทุน (Saving-Investment Theory)

เป็นทฤษฎีของนักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิกที่ให้ความหมายของดอกเบี้ยว่า คือ ค่าตอบแทนการแลกเปลี่ยนระหว่างสินค้าปัจจุบันและสินค้าในอนาคต หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าความพึงพอใจแห่งเวลา กล่าวคือ บุคคลแต่ละคนให้ความพอใจในการบริโภคสินค้าและบริการปัจจุบันและในอนาคตแตกต่างกันกล่าวคือ ณ ระดับอัตราดอกเบี้ยระดับหนึ่งจะมีผู้ที่ต้องการกู้ยืมและผู้ที่จะให้การกู้ยืม ดังนั้น ในการเสียสละโอกาสในการใช้เงินหรือ สินทรัพย์ปัจจุบันเพื่อให้ผู้อื่นได้ใช้ประโยชน์ในสินทรัพย์นั้นก่อน จึงต้องมีการใช้ค่าชดเชยหรือตอบแทนแก่ผู้เสียสละหรือผู้ให้กู้ยืมในรูปของดอกเบี้ย(วิไลลักษณ์ ไทยอุตุส่าห์.2534, หน้า 165)

อาจกล่าวได้ว่า ดอกเบี้ยเป็นผลตอบแทนที่ผู้กู้ยืมจ่ายให้แก่เจ้าของทุนโดยใช้ประโยชน์จากเงินทุนนั้น และดอกเบี้ยเป็นสิ่งดึงดูดใจให้คนมีการออมมากขึ้น

ทฤษฎีนี้อธิบายได้ว่า อัตราดอกเบี้ยถูกกำหนดโดยอุปสงค์ในการลงทุน (Demand for Investment) และอุปทานของเงินออม (Supply for Saving) กล่าวคือ อุปสงค์ในการลงทุนจะมีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับอัตราดอกเบี้ยนั่นคือถ้าอัตราดอกเบี้ยนั้นสูงขึ้น อุปสงค์ในการลงทุนก็จะลดลง และถ้าอัตราดอกเบี้ยลดลง อุปสงค์ในการลงทุนก็จะเพิ่มขึ้น ส่วนอุปทานของเงินออมจะมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกันกับอัตราดอกเบี้ย นั่นคือถ้าอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้นคนจะออมมากขึ้น แต่ถ้าอัตราดอกเบี้ยลดลงคนก็จะออมลดน้อยลงด้วย ดังนั้น เส้นอุปทานของเงินออมจึงเป็นเส้นที่ลาดชันจากซ้ายไปขวาเหมือนกับเส้นอุปทานของสินค้า ซึ่งสามารถแสดงได้ดังภาพ

ภาพที่ 4 การกำหนดอัตราดอกเบี้ยดุลยภาพของเงินให้กู้

จากภาพที่ 4 เส้นอุปสงค์ในการลงทุน (D) ตัดกับเส้นอุปทานของการออม(S) ณ จุด E อัตราดอกเบี้ยดุลยภาพคือ O_i ปริมาณเงินทุนดุลยภาพคือ OQ ทฤษฎีนี้มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ทฤษฎีอัตราดอกเบี้ยอย่างแท้จริง (Real Theory of Interest) เนื่องจากทั้งการลงทุนและการออมเป็นส่วนหนึ่งของผลผลิตหรือรายได้ ซึ่งเกี่ยวกับสินค้าและบริการอย่างแท้จริง

สมมติฐานการวิจัย

1. ปริมาณเงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง ($LOAN_T$) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง(DEP_T) เนื่องจากปริมาณเงินฝากเป็นตัวแปรที่แสดงถึงแหล่งที่มาของเงินทุนที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์ในการนำมาหาผลประโยชน์ แต่ธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถนำเงินฝากเหล่านี้ไปลงทุนหาผลประโยชน์ได้ทั้งหมดเนื่องจากธนาคารพาณิชย์จะต้องดำรงเงินฝากในรูปของสินทรัพย์สภาพคล่องไว้บางส่วน เพื่อจ่ายคืนให้แก่ผู้ฝากเงินได้ทันทีเมื่อทวงถามซึ่งทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้ ทฤษฎีแห่งการแสวงหากำไรสูงสุด ธนาคารพาณิชย์ต้องพยายามรักษาระดับการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของเงินฝากให้สอดคล้องกับการขยายตัวหรือหดตัวของสินเชื่อ

2. ปริมาณเงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง ($LOAN_T$) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง(BO_T) เนื่องจากปริมาณเงินกู้ยืมเป็นตัวแปรที่แสดงถึงแหล่งที่มาของเงินทุนในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งการกู้ยืมสามารถกู้ยืมได้ทั้งจากธนาคารแห่งประเทศไทย การกู้ยืมจากสถาบันการเงินและธนาคารทั้งในและนอกประเทศ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการแสวงหากำไรสูงสุด เงินกู้ยืมเป็นปัจจัยด้านอุปทานที่กำหนดปริมาณการให้สินเชื่อ ดังนั้นหากปริมาณเงินกู้ยืมเพิ่มขึ้น ธนาคารพาณิชย์ไทยก็สามารถปล่อยสินเชื่อได้มากขึ้น

3. ปริมาณเงินให้สินเชื่อธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง ($LOAN_T$) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ (MLR_T) เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เป็นตัวแปรที่แสดงถึงรายได้ต่อหน่วยขั้นต้นในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ ทั้งนี้ เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์สามารถบริหารงานได้อย่างต่อเนื่อง มีความมั่นคงและเป็นที่น่าเชื่อถือแก่ประชาชน ซึ่งอัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารคิดให้กับลูกค้าในการกู้ยืมมีหลายประเภท โดยอาศัยปัจจัยหลายอย่างในการพิจารณา ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการแสวงหากำไรสูงสุด และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดกำไรสูงสุดในการดำเนินงานตามทฤษฎีปริมาณเงินกู้ และทฤษฎีการออม-การลงทุน โดยอุปทานและอุปสงค์ของเงินให้กู้เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดอัตราดอกเบี้ย โดยอุปสงค์และอุปทานของเงินให้กู้เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดอัตราดอกเบี้ย ดังนั้น หากอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เพิ่มสูงขึ้น ธนาคารพาณิชย์ก็จะมีความตั้งใจในการขยายสินเชื่อได้เพิ่มขึ้น

4. ปริมาณเงินให้สินเชื่อธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง ($LOAN_T$) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ(FDR_T) 12 เดือน เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยเงินฝากจัดเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์จะมีหลายประเภท ซึ่งอัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์คิดให้กับลูกค้ากรณีการฝากเงินนั้นมีหลายประเภท โดยอาศัยหลายปัจจัยในการพิจารณา ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการแสวงหากำไรสูงสุด ในขณะเดียวกัน ธนาคารพาณิชย์ต้องบริหารส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยเงินกู้กับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม ตามทฤษฎีการออม-การลงทุน ดังนั้น หากอัตราดอกเบี้ยเงินฝากเพิ่มสูงขึ้น ธนาคารพาณิชย์ก็จะมีความตั้งใจในการขยายสินเชื่อลดลง

ผลการวิจัย

ลักษณะการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์

การพิจารณาให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง ธนาคารจะพิจารณาให้สินเชื่อแก่ลูกค้าที่มีคุณสมบัติดี (Creditworthy) เพื่อให้ความมั่นใจต่อธนาคารว่าลูกค้ามีความสามารถในการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยได้ ซึ่งหลักเกณฑ์สากลที่ธนาคารพาณิชย์ใช้ในการพิจารณาให้สินเชื่อมีดังนี้

หลักเกณฑ์เชิงคุณภาพ – หลักการวิเคราะห์ 6 C's Credit

1. CHARACTER หมายถึงการดูลักษณะของผู้กู้ เป็นการพิจารณาทางด้านคุณภาพจิตใจและพฤติกรรมของผู้ขอสินเชื่อ เช่น ความซื่อสัตย์ ความมั่นคง อุปนิสัย ซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจอันที่จำชำระหนี้ (Willing to pay) จะมีผลต่อการชำระหนี้คือธนาคารหรือสถาบันการเงิน

2. CAPACITY หมายถึง ความสามารถในการชำระหนี้เมื่อถึงกำหนดเวลาเป็นคุณสมบัติของผู้กู้สินเชื่อทางด้านความสามารถหรือสมรรถภาพในการหารายได้ให้เพียงพอที่จะชำระหนี้

3. CAPITAL หมายถึง ทรัพยากรทางการเงินของลูกค้า กล่าวคือ เป็นสินทรัพย์สินในส่วนที่เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ขอสินเชื่อ และ / หรือเงินทุนในส่วนของผู้ถือหุ้น (Equity or Net Worth) ซึ่งอาจประเมินชดเชยในกรณีที่ Character และ Capacity ไม่ค่อยดีนักได้ กล่าวคือทุนของกิจการเป็นสิ่งประกันแก่เจ้าหนี้และสร้างความมั่นใจแก่เจ้าหนี้ว่าจะได้รับชำระหนี้คืนถ้าหากคุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อด้าน Character และ Capacity ต่ำลงหรือล้มเหลว

4. COLLATERAL หมายถึง ทรัพย์สินที่ผู้ขอสินเชื่อนำมาเป็นหลักประกันการชำระหนี้ในอนาคต และป้องกันความเสี่ยงต่อหนี้สูญที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยหลักทรัพย์สินประกันดังกล่าวจะช่วยให้สถาบันการเงินมีความมั่นใจในการให้สินเชื่อ บทบาทของ Collateral จะเพิ่มมากขึ้นเมื่อสินเชื่อสถาบันการเงินให้แก่ลูกค้ามีปัญหาเรื่องการชำระหนี้

5. CONDITIONS หมายถึง เงื่อนไขต่างๆ ที่จะมีผลทำให้ฐานะของผู้ขอสินเชื่อเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นหรือเลวลงโดยมีปัจจัยที่พิจารณา เช่น สภาพทางเศรษฐกิจ (Economic Condition) ความไม่แน่นอนของการหมุนเวียนของวัฏจักรเศรษฐกิจ สถานการณ์ทางการเมืองและนโยบายของรัฐบาล (Political Condition) เงื่อนไขธุรกิจหรืออุตสาหกรรมนั้นๆ (Business or Industry Condition) เงื่อนไขเกี่ยวกับตัวผู้ขอสินเชื่อ (Company Condition)

6. COUNTRY หมายถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งมีความเสี่ยงอยู่หลายประการ อาทิ ภาวะทางการเมืองภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม นโยบายการค้าของประเทศนั้นๆ ซึ่งครอบคลุมการปฏิบัติทางการค้าสัญญา เอกสารทางการเงินและทางพาณิชย์ การขนส่ง การประกันภัย ระเบียบพิธีศุลกากร ดังนั้นเจ้าหน้าที่วิเคราะห์สินเชื่อจะต้องค้นคว้ารายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับประเทศที่ผู้ขอสินเชื่อทำการค้าอยู่เป็นประจำมาประกอบการประเมินด้วย

หลักเกณฑ์เชิงปริมาณ ซึ่งได้แก่

1. งบการเงินในอดีต เพื่อดูฐานะทางการเงินและแนวโน้ม โดยพิจารณาจาก งบดุล งบกำไรขาดทุน และงบกระแสเงินสด อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity Ratio) อัตราส่วนวัดความสามารถในการดำเนินงาน (Activity Ratio) อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio) อัตราส่วนวัดความสามารถในการก่อหนี้ ชำระหนี้ระยะยาว/(Debt Ratio)

2. ประมาณการทางการเงินในอนาคต เพื่อวัดความสามารถในการชำระหนี้ในอนาคต ภายใต้สมมติฐานที่เชื่อถือได้ เทคนิคการวิเคราะห์คือ วิเคราะห์กระแสเงินสดรับ-จ่าย วิเคราะห์จุดคุ้มทุนทางการเงิน (Break Even Point) วิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (IRR) วิเคราะห์ความอ่อนไหวต่อปัจจัยการเปลี่ยนแปลง (Sensitivity)

ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง ในช่วงปี 2548 – 2552 ผู้วิจัยใช้วิธีการสร้างแบบจำลองในรูปของสมการถดถอยเชิงซ้อนหลายตัวแปร (Multiple Linear Regression) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระ และใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square Method: OLS) เพื่อประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของแต่ละแบบจำลอง

ตัวแปรอิสระ	Coefficient	t-Statistic	Prob.
ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง $\log(\text{DEP}_T)$	1.1384	6.4274	0.0000
ปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง $\log(\text{BO}_T)$	0.2355	5.6561	0.0000
อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง (MLR _T)	0.0512	2.1245	0.0507
อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือน (FDR _T)	-0.0392	-1.7520	0.1002
Constant	-4.8121		
R ²	0.9776		
Adjusted R ²	0.9716		
F-statistic	163.7486		
Prob (F-statistic)	0.0000		
Durbin-Watson stat	2.1609		

จากผลการวิเคราะห์แบบจำลองในตาราง มีค่า R-squared เท่ากับ 0.9761 และ adjusted R-squared เท่ากับ 0.9716 แสดงว่าปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง (LOAN_T) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรต่าง ๆ ในแบบจำลองถึงร้อยละ 97.61 โดยมีค่า F-statistic เท่ากับ 163.75 และค่า Prob (F-statistic) เท่ากับ 0.0000 หมายความว่ามีความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และจากการตรวจสอบปัญหาสหสัมพันธ์ของค่าความคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) ผลปรากฏว่า Durbin-watson มีค่าเท่ากับ 2.1609 ซึ่งอยู่ในช่วงที่สรุปได้ว่า ไม่เกิดปัญหาสหสัมพันธ์ของค่าความคลาดเคลื่อน (Autocorrelation)

จากการทดสอบค่าทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรทั้ง 4 คือ ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง (DEP_T), ปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง (BO_T), อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ (MLR_T), อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือน (FDR_T) สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง (DEP_T) จากการศึกษพบว่าปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง (LOAN_T) มีความสัมพันธ์กับปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง (DEP_T) ในทิศทางเดียวกันตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่ามีความเชื่อมั่น

ร้อยละ 99 ด้วยค่า t-statistic เท่ากับ 6.4275 ค่าสัมประสิทธิ์ของปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง(DEP_T) เท่ากับ 1.1384 ซึ่งหมายถึง หากปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง(DEP_T) เพิ่มขึ้น 1 % จะส่งผลให้ปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง($LOAN_T$) เพิ่มขึ้น 1.1384 % ในทางตรงกันข้ามหากปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง(DEP_T) ลดลง 1 % จะส่งผลให้ปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง($LOAN_T$) ลดลง 1.1384 %

2. ปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง(BO_T) จากการศึกษาพบว่าปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง($LOAN_T$) มีความสัมพันธ์กับปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง(BO_T) ในทิศทางเดียวกันตามสมมติฐานที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ.ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ด้วยค่า t-statistic เท่ากับ 5.6562 ค่าสัมประสิทธิ์ของปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง(BO_T) เท่ากับ 0.2355 ซึ่งหมายถึง หากปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง(BO_T) เพิ่มขึ้น 1 % จะส่งผลให้ปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง($LOAN_T$) เพิ่มขึ้น 0.2355 % ในทางตรงกันข้ามหากปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง(BO_T) ลดลง 1 % จะส่งผลให้ปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง($LOAN_T$) ลดลง 0.2355 %

3. อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง(MLR_T) จากการศึกษาพบว่าปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง($LOAN_T$) มีความสัมพันธ์กับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้(MLR_T) ในทิศทางเดียวกันตามสมมติฐานที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ.ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ด้วยค่า t-statistic เท่ากับ 2.1246 ค่าสัมประสิทธิ์ของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้(MLR_T) เท่ากับ 0.0512 ซึ่งหมายถึง หากอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง(MLR_T) เพิ่มขึ้น 1 % จะส่งผลให้ปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง($LOAN_T$) เพิ่มขึ้น 0.0512 % ในทางตรงกันข้ามหากอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง(MLR_T) ลดลง 1 % จะส่งผลให้ปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง($LOAN_T$) ลดลง 0.0512 %

4. อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือน(FDR_T) จากการศึกษาพบว่าปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง($LOAN_T$) มีความสัมพันธ์กับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือน(FDR_T) ในทิศทางตรงกันข้ามตามสมมติฐานที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ.ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ด้วยค่า t-statistic เท่ากับ 1.7520 ค่าสัมประสิทธิ์ของอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือน(FDR_T) เท่ากับ -0.0392 ซึ่งหมายถึง อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือน(FDR_T) เพิ่มขึ้น 1 % จะส่งผลให้ปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง($LOAN_T$) ลดลง 0.0392 % ในทางตรงกันข้ามหากอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือน(FDR_T) ลดลง 1% จะส่งผลให้ปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง($LOAN_T$) เพิ่มขึ้น 0.0392%

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การพิจารณาให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง ธนาคารจะพิจารณาให้สินเชื่อแก่ลูกค้าที่มีคุณสมบัติดี (Creditworthy) เพื่อให้ความมั่นใจต่อธนาคารว่าลูกค้ามีความสามารถในการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยได้ โดยยึดหลักเกณฑ์สากลที่ธนาคารพาณิชย์ใช้ในการพิจารณาให้สินเชื่อ โดยใช้ทั้งหลักเกณฑ์เชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ

ซึ่งผลการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง ในช่วงปี 2548-2552 ซึ่งกำหนดให้ปริมาณเงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง ($LOAN_T$) เป็นตัวแปรตาม และตัวแปรอิสระ คือ ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง (DEP_T) , ปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง(BO_T), อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้ารายย่อยชั้นดี(MLR_T) และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือน(FDR_T) สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

จากการวิเคราะห์แบบจำลองในรูปของสมการถดถอยเชิงซ้อนหลายตัวแปร(Multiple Linear Regression) พบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง ($LOAN_T$) ได้แก่ ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง (DEP_T) และปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง (BO_T) โดยมีความสัมพันธ์กับปริมาณเงินให้สินเชื่อของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยในทิศทางเดียวกันตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้ารายย่อยชั้นดี(MLR_T) มีความสัมพันธ์กับปริมาณเงินให้สินเชื่อของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยในทิศทางเดียวกันตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือน (FDR_T) มีความสัมพันธ์กับปริมาณเงินให้สินเชื่อของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยในทิศทางตรงกันข้ามตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

ข้อเสนอแนะ

1. ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง (DEP_T) และปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง (BO_T) เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง เนื่องจากเป็นแหล่งที่มาของเงินทุนที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์ที่จะนำมาให้สินเชื่อแก่ภาคธุรกิจต่าง ๆ โดยเงินฝากมีต้นทุนที่สำคัญ คือ ดอกเบี้ยเงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์จะต้องจ่ายให้แก่ผู้ฝากเงินตามเงื่อนไขของเงินฝากแต่ละประเภท ดังนั้นธนาคารพาณิชย์จึงต้องบริหารจัดการอัตราดอกเบี้ยเงินฝากควบคู่กับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมเพื่อให้มีเงินฝากเพียงพอต่อการให้สินเชื่อ ซึ่งธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่มีความสามารถในการระดมเงินฝากได้มากกว่าธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง ดังนั้นหากธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลางต้องการเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาดปริมาณเงินฝาก จึงควรกำหนดกลยุทธ์ในการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายผู้ฝากเงินให้รวดเร็วยิ่งขึ้น การเพิ่มจำนวนสาขาในการให้บริการ รวมถึงการให้บริการที่ครบวงจรแต่หากต้องการหลีกเลี่ยงการแข่งขันกับธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ เงินกู้ยืมก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ธนาคารพาณิชย์พาณิชย์ไทยขนาดกลางจะสามารถจัดหามาเพื่อให้สินเชื่อแก่ภาคธุรกิจต่าง ๆ ได้ เนื่องจากการกู้ยืมสามารถบริหารแหล่งที่มาของเงินทุนให้เพิ่มขึ้นหรือลดลงในระดับที่เพียงพอต่อปริมาณการขยายสินเชื่อในขณะนั้น อีกทั้งการกู้ยืมจะทำให้ธนาคารพาณิชย์สามารถควบคุมปริมาณ ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการกู้ยืม รวมถึงระยะเวลาในการกู้ยืมได้มากกว่าต้นทุนเงินฝาก ทั้งนี้เงินกู้ยืมประกอบด้วยเงินกู้ยืมจากในประเทศ และต่างประเทศซึ่งเงินจากแต่ละแห่งจะมีต้นทุนเงินฝากที่แตกต่างกัน โดยเงินกู้ยืมจากธนาคารต่างประเทศนั้น ธนาคารพาณิชย์จะต้องมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งธนาคารพาณิชย์จะต้องมีการป้องกันและบริหารความเสี่ยงโดยการใช้เครื่องมือทางการเงินต่าง ๆ เพื่อลดความเสี่ยงดังกล่าว ดังนั้นหากธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลางสามารถบริหารจัดการต้นทุนของเงินทุนจากแหล่งที่มาที่สำคัญทั้ง 2 แหล่ง ดังกล่าวข้างต้นให้อยู่ในระดับต่ำรวมทั้งมีเงินทุนเพียงพอในการให้สินเชื่อได้ จะส่งผลให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน

2. อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง (MLR_T) และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือน (FDR_T) ซึ่งส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง (MLR_T) และอัตราดอกเบี้ยเงิน

ฝากประจำ 12 เดือน (FDR₁₂) เป็นปัจจัยที่แสดงอัตรากำไรต่อหน่วยขั้นต้นในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งโดยปกติหากส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยเพิ่มสูงขึ้น ถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ธนาคารพาณิชย์มีการให้สินเชื่อเพิ่มสูงขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม การปรับดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ยังคงต้องพิจารณาปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบกัน เช่น อัตราดอกเบี้ยนโยบายที่กำหนดโดยธนาคารแห่งประเทศไทย สภาพคล่องในระบบธนาคารพาณิชย์ และสภาพเศรษฐกิจในขณะนั้น ซึ่งในส่วนของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ธนาคารแห่งประเทศไทยจะใช้เป็นเครื่องมือในการส่งสัญญาณในการดำเนินนโยบายการเงินในระบบเศรษฐกิจ แต่จากการศึกษาพบว่า เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยปรับอัตราดอกเบี้ยนโยบายสูงขึ้น ธนาคารพาณิชย์ยังคงไม่ได้ปรับอัตราดอกเบี้ยของแต่ละธนาคารทั้งอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากเพิ่มสูงขึ้นแต่อย่างใด ทั้งนี้เนื่องจากในช่วงเวลาที่ศึกษาสภาพคล่องส่วนเกินในระบบธนาคารพาณิชย์ยังคงอยู่ในระดับสูงจึงทำให้ไม่มีความจำเป็นต้องปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยเงินฝากเพื่อดึงเงินเข้าสู่ระบบธนาคารพาณิชย์ ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยังอยู่ในระดับที่ทรงตัว จึงทำให้ส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ยไม่มีการเปลี่ยนแปลง ขณะที่ปริมาณเงินให้สินเชื่อยังคงมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องตามการฟื้นตัวของภาวะเศรษฐกิจในประเทศและนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล ดังนั้นธนาคารพาณิชย์จึงหลีกเลี่ยงการใช้กลยุทธ์การแข่งขันทางด้านราคาในตลาดสินเชื่อ แต่อย่างไรก็ตามธนาคารพาณิชย์ยังคงต้องบริหารจัดการส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม เพื่อให้มีรายได้และกำไรจากการดำเนินงานสูงสุด

3. นโยบายสินเชื่อของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลางควรเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจ และสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ในขณะนั้นซึ่งหากไม่สามารถขยายสินเชื่อได้ตามเป้าที่กำหนด ควรนำเงินไปลงทุนในช่องทางอื่นเพื่อได้รับผลตอบแทน เช่น เพิ่มการลงทุนในหลักทรัพย์ การแสวงหารายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นเป็นต้นแต่อย่างไรก็ตามการลงทุนดังกล่าวต้องไม่ทำให้ธนาคารพาณิชย์ขาดสภาพคล่องในการดำเนินการ

บรรณานุกรม

กฤษฎา สังขมณี. 2549. การจัดการสินเชื่อ **Credit Management**.

บริษัท ธนรัชการพิมพ์ จำกัด: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

จรินทร์ เทศวานิช. 2544. เงิน ตลาดการเงิน และสถาบันการเงิน. กรุงเทพฯ. ซีเอ็ดดูเคชั่น.

ชนินทร์ พิทยาวิวิธ. 2550. การบริหารสินเชื่อสถาบันการเงินครบวงจร. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: อักษรโสภณ.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2553. **ดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรมจำแนกตามกิจกรรมการผลิต**.

เข้าถึงจาก: <http://www.bot.or.th/th/statistics/>

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2553. **ดัชนีการลงทุนภาคอุตสาหกรรมจำแนกตามกิจกรรมการผลิต**

เข้าถึงจาก: <http://www.bot.or.th/th/statistics/>

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2553. **รายงานย่อแสดงสินทรัพย์และหนี้สิน**.

เข้าถึง: <http://www.bot.or.th/thai/FinancialInstitutions/BLS/Pages/index.aspx>

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2549. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน ปี 2548

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2550. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน ปี 2549

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2551. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน ปี 2550

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2552. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน ปี 2551

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2553. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน ปี 2552

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2552. อัตราดอกเบี้ย เข้าถึงจาก

http://www.bot.or.th/thai/statistics/FinancialMarket/Interestrates/_layouts/application/Interest_rate/IN_Rate.aspx

สำนักงานคณะกรรมการการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. 2553. งบการเงินประจำปี

(2548-2552) ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) [.kls file]

สำนักงานคณะกรรมการการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. 2553. งบการเงินประจำปี

(2548-2552) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) [.kls file]

สำนักงานคณะกรรมการการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. 2553. งบการเงินประจำปี

(2548-2552) ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) [.kls file]

สำนักงานคณะกรรมการการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. 2553. งบการเงินประจำปี

(2548-2552) ธนาคารธนาชาติ จำกัด (มหาชน) [.kls file]

สำนักงานคณะกรรมการการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. 2553. งบการเงินประจำปี

(2548-2551) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) [.kls file]

พรนพ พุกกะพันธ์ และประเสริฐชัย ไตรเสถียรพงศ์. 2544. การบริหารธนาคารพาณิชย์.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จามจุรีโปรดักท์.

เพียรใจ โพธิ์ถาวร. 2551. เอกสารประกอบการสอนวิชาการบริหารสินเชื่อมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

วัลลภา โรจน์พจนรัตน์. 2545. การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการให้สินเชื่อ

ของธนาคารพาณิชย์ไทยในช่วงปี 2540-2544 การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการเงิน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

จรัสศรี ธิติเลิศเดชา. 2534. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในประเทศ.

วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อำนาจ วรรณวงศ์. 2534. ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของธนาคารพาณิชย์ในการปล่อยสินเชื่อ

วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์